

**VKP(b):n X YLEISVENÄLÄINEN
KONFERENSSI⁹¹**

26.—28. TOUKOKUUTA 1921

*Julkaistu
toukokuun 27 ja 28 pnä 1921
„VKP(b):n yleisvenäläisen konferenssin
bulletinissa” №№ 1 ja 2*

*Julkaistaan
„Bulletinin” tekstin
mukaan*

1

KONFERENSSIN AVAJAISPUHE
TOUKOKUUN 26 pnä

Toverit, sallikaa julistaa VKP:n yleisvenäläinen konferenssi avatuksi.

Te tiedätte, toverit, että tämä konferenssi on kutsuttu koolle aikaisemmin kuin sääntöjen mukaan olisi kuulunut. Niin muodoin tämä konferenssi ei ole sääntömääräinen tai ei ainakaan täysin sääntömääräinen. Edelleen te tiedätte, että päiväjärjestyksen tärkein pykälä, tärkein kysymys, joka pakotti kutsumaan konferenssin koolle ennen suunnittelemaamme määräpäivää, on kysymys talouspolitiikasta — elintarvikeverosta. Tämä kysymys on tällä hetkellä tärkein.

Ehdotan ryhdyttäväksi konferenssin puhemiehistön vaaliin.

2

ALUSTUS ELINTARVIKEVEROSTA
TOUKOKUUN 26 pnä

Toverit, olen joutunut käsittelemään puoluetta varten kysymystä elintarvikeverosta kirjasessa, jonka useimmat läsnäolijoista luullakseni tuntevat⁹². Minulle henkilökohtaisesti tämän kysymyksen asettaminen puoluekonferenssin käsiteltäväksi oli odottamatonta siinä mielessä, ettei minulla henkilökohtaisesti ollut aineistoa, joka puhuisi kysymyksen tällaisen asettamisen puolesta, mutta monet eri paikkakunnilla käyneet toverit, muun muassa tov. Osinski käytyään useissa kuvernementeissa, ovat tiedottaneet Keskuskomitealle — ja samaa mieltä olivat vielä eräät toverit —, että elintarvikeveron johdosta määräytynyt politiikka on paikkakunnilla suurelta osaltaan jäänyt selitystä vaille ja osittain jopa käsittämättömäksi. Tämän politiikan poikkeuksellisen tärkeyden vuoksi sen lisäkäsittely puoluekonferenssissa näytti niin välttämättömältä, että konferenssi päätettiin kutsua koolle ennen määräaikaa. Minun tehtäväni on selittää alustavasti tämän politiikan yleistä merkitystä ja haluaisinkin vain rajoittua tekemään pienehköjä lisäyksiä siihen, mitä olen sanonut kirjasessa. Minulla ei ole välittömästi tietoa siitä, miten nimenomaan tämä kysymys asetetaan nyt paikkakunnilla, mitkä puutteellisuudet, epäkohdat ja epäselvyydet siellä eniten tuntuivat. Minun täytynee todennäköisesti esittää vielä lisäselityksiä, kun konferenssin käsiteltäväksi asetetuista kysymyksistä tai niiden johdosta käytettävistä puheenvuoroista selviää, mihin puoleen on nyt suunnattava paikallisten työntekijäin ja puolueen huomio.

Sikäli kuin olen tullut huomaamaan, väärinkäsitykset ja elintarvikeveroon sekä uuteen talouspolitiikkaan liittyvien

poliittisten tehtävien epätäydellinen ymmärtäminen johtuvat ehkä siitä, että lioitellaan asian jotakin puolta. Sellainen lioittelu on kuitenkin aivan väistämätöntä niin kauan kuin emme ole järjestäneet asiaa käytännöllisesti, ja tuskin voitaneen määritellä mitenkään tarkoin tuon politiikan niiden tai näiden erikoisuuksien soveltamisen todellisia rajoja ennen kuin viemme päätökseen vaikkapa yhden elintarvikehankintakampanjan uusilla perusteilla. Kosketelen tässä vain yleispiirtein eräitä ristiriitoja, jotka ovat herättäneet eniten väärinkäsityksiä, sikäli kuin voin päätellä eräiden kokouksessa annettujen kirjelappusten perusteella. Elintarvikevero ja siihen liittyvät politiikkamme muutokset tulkitaan usein perusteelliseksi käänteeksi politiikassamme. Eikä ole ihme, että rajantakainen valkokaartilaislehdistö, varsinkin eserrien ja menshevikkien lehdistö, levittää utterasti tällaista käsitystä. Mutta en tiedä, johtuuko se VSFNT:n alueellakin tuntuvasta samantapaisen toiminnan vaikutuksesta vai siitä kärjistyneestä tyytymättömyydestä, jota eräissä piireissä on tuntunut ja tuntuu ehkä vieläkin elintarviketilanteen äärimmäisen huonontumisen johdosta — ehkä tämänlaatuinen epä tietoisuus on tietyissä määrin levinnyt meilläkin ja luonut varsin väärän käsityksen suoritettujen muutoksen merkityksestä ja uuden politiikan luonteesta.

Luonnollista on, että talonpoikaisväestön ollessa valtaenemmistönä meidän päätehtävämme on — niin politiikassa yleensä kuin eritoten talouspolitiikassa — määrätynlaisten suhteiden rakentaminen työväenluokan ja talonpoikaiston välille. Ensi kertaa uusimman ajan historiassa olemme tekemisissä sellaisen yhteiskuntajärjestyksen kanssa, josta riistäjäluokka on poistettu, mutta on olemassa kaksi erilaista luokkaa — työväenluokka ja talonpoikaisto. Talonpoikaiston ollessa valtavan suurena enemmistönä tuo enemmisyys ei ole voinut olla vaikuttamatta talouspolitiikkaan ja yleensä koko politiikkaan. Peruskysymyksenämme on — ja pysyy kiertämättömästi monien vuosien ajan — oikea suhteiden rakentaminen näiden kahden luokan välille, oikea luokkien hävittämisen kannalta. Neuvostovallan viholliset takertuvat hyvin usein kaavaan: työväenluokan ja talonpoikaiston liitosuhde ja käyttävät sitä hyvin usein meitä vastaan, sillä tuo kaava sinänsä on aivan epämääräinen. Työväenluokan ja talonpoikaiston

välisellä liittosuhteella voidaan ymmärtää mitä tahansa. Ellei oteta huomioon, että liittosuhde on työväenluokan kannalta katsoen vain silloin sallittava, oikea ja periaatteellisesti mahdollinen, kun se tukee työväenluokan diktatuuria ja on yksi niistä keinoista, jotka tähtäävät luokkien hävittämiseen, niin silloin työväenluokan ja talonpoikaiston liittosuhde jää tietysti vain kaavaksi, jota kaikki Neuvostovallan viholliset ja kaikki diktatuurin viholliset katsomuksessaan esittävätkin. Millä tavoin tuo liittosuhde piti saada aikaan vallankumouksemme ensi vaiheessa, siinä, jota nyt voidaan osapuilleen pitää toteutuneena? Millä tavoin proletariaatin diktatuuri pysyi pystyssä ja vakiintui oloissa, joissa talonpoikaissäestö oli valtavana enemmistönä? Liittosuhteemme perussyynä, tärkeimpänä tekijänä ja tärkeimpänä määrittäjänä oli kansalaissota. Kansalaissota, vaikka siihen alussa tavallisesti osallistuivatkin liitossa meitä vastaan sekä valkokaartilaiset, eserrät että menshevikit, johti aina kiertämättömästi siihen, että kaikki eserräläiset perustavan kokouksen kannattajat ja menshevistiset ainekset joutuivat taka-alalle joko vallankeikauksen seurauksena tai ilman sitä, ja valkokaartilaisliikkeen johto joutui kokonaan kapitalististen ja tilanherraluokkaan kuuluvien aineiden käsiin. Niin tapahtui sekä Koltshakin että Denikinin vallan aikana ja myös kaikkien muiden vähäisempien valtakomentojen ja meitä vastaan suunnattujen sotaretkien aikana. Ja se oli päätekijä, joka määräsi proletariaatin ja talonpoikaiston liiton muodon. Tällainen asiain-tila aiheutti meille kaksin verroin enemmän uskomattomia vaikeuksia, mutta toisaalta vapautti meidät vaikeasta harkinnasta sen suhteen, miten työväenluokan ja talonpoikaiston välisen liiton kaava olisi toteutettavissa, sillä sotilaalliset olosuhteet sanelivat tuon kaavan ja ehdot tinkimättömän kategorisesti, jättämättä meille vähäisintäkään valinnan varaa.

Vain työväenluokka yksin pystyi toteuttamaan diktatuuria siinä muodossa, jota sota ja tämän kansalaissodan olosuhteet vaativat. Tilanherrojen osallistuminen kansalaissotaan yhdisti työväenluokan ja talonpojat toisiinsa ehdottomasti, varauksettomasti ja peruuttamattomasti. Siinä suhteessa ei ollut mitään sisäistä poliittista horjuntaa. Venäjän ollessa eristettynä tärkeimmistä vilja-alueistaan ja elintarviketilanteen kiristyttyä äärimmilleen nousi

eteemme jättimäisiä vaikeuksia, ja niissä oloissa emme olisi voineet toteuttaa käytännössä elintarvikepolitiikkaamme ilman luovutusvelvollisuutta. Luovutusvelvollisuus ei merkinnyt yksistään sitä, että otettiin ylijäämät, joita tuskin olisi riittänyt oikein jaettunakaan. En voi kajota tässä yksityiskohtaisesti siihen, mitä epänormaalisuuksia luovutusvelvollisuus aiheutti. Joka tapauksessa se täytti sille asetetun tehtävän, auttoi säilyttämään teollisuuden silloinkin, kun maa oli melkein tyyten eristetty vilja-alueistaan. Ja se saattoi tyydyttää jossain määrin vain sotatilanteessa. Heti kun teimme todella ja perinpohjaisesti selvän ulkoisesta vihollisesta — sehän tapahtui vasta vuoteen 1921 tultaessa — nousi eteemme toinen tehtävä, työväenluokan ja talonpoikaiston välisen *taloudellisen* liiton luominen. Me asetimme tuon tehtävän todenteolla vasta vuoden 1921 kevään kynnyksellä ja se tapahtui silloin, kun v. 1920 kato oli huonontanut talonpoikien asemaa äärimmilleen, kun jouduimme ensi kerran kokemaan tiettyssä määrin sisäistä poliittista horjuntaa, joka ei johtunut vihollisten ulkoisesta painostuksesta, vaan työväenluokan ja talonpoikaiston välisestä suhteesta. Jos vuonna 1920 olisimme saaneet runsaan sadon tai edes hyvän sadon, jos olisimme saaneet luovutusvelvollisuuden tavoitteesta, 420 miljoonasta puudasta, kooksi 400 miljoonaa puutaa, olisimme voineet täyttää teollisuusohjelmamme suurimmalta osaltaan, silloin meillä olisi ollut tiettyjä varastoja kaupunkien teollisuustuotteiden vaihtamiseksi maataloustuotteisiin. Kävi päinvastoin. Eräin paikoin puhkesi vielä elintarvikepulaakin ankarampi polttoainepula, talonpoikaistalouden tyydyttäminen kaupungin tuotteilla kävi täysin mahdottomaksi. Tuloksena oli tavattoman kärkevä talonpoikaistalouden kriisi. Tällaisesta asiantilasta johtui, ettemme voineet missään tapauksessa jatkaa entistä elintarvikepolitiikkaa. Meidän oli asetettava päiväjärjestykseen kysymys, minkälaista taloudellista perustaa työväenluokan ja talonpoikaiston väliselle liitolle me viipymättä tarvitsemme siirtyäksemme seuraaviin toimenpiteisiin.

Siirtymistoimenpiteenä eteenpäin on oleva se, että valmistaen teollisuustuotteiden vaihtoa maataloustuotteisiin, että saadaan aikaan järjestys, jonka vallitessa talonpojan ei tarvitse antaa tuotteitaan muuten kuin vaihtamalla kaupunkien ja tehtaiden tuotteisiin, jota paitsi vaihdossa

ei tarvitse noudattaa kaikkia kapitalistisen järjestelmän aikana vallinneita muotoja. Mutta taloudellisten olosuhteiden pakosta emme voineet sitä ajatellakaan. Sen vuoksi olemme hyväksyneet sen siirtymismuodon, josta jo puhuin: otamme veron muodossa tuotteita ilman mitään vastiketta ja saamme lisää tuotteita tavaravaihdon avulla; sitä varten kuitenkin tarvitaan vastaavia varastoja, meidän varastomme taas ovat tavattoman niukat ja mahdollisuuksia täydentää niitä ulkomaankaupalla ilmaantuu vasta tänä vuonna, kun on solmittu joukko sopimuksia kapitalistimaiden kanssa. Ne ovat kylläkin vasta johdantoa, alkusoittoa; todellinen tavaravaihto ei ole alkanut vielääkään. Kapitalististen piirien enemmistö tai suuri osa sabotoi jatkuvasti näitä sopimuksia ja yrittää kaikin tavoin tehdä ne tyhjäksi, ja luonteenomaisinta on se, että venäläinen valkokaartilaislehdistö, muun muassa eserräläinen ja menshevistinen lehdistö, tuskin keskittänee mihinkään muuhun voimiaan niin tarmokkaasti ja sinnikkäästi kuin näihin sopimuksiin. On aivan selvää, että porvaristo on valmistautunut taisteluun paremmin, että se on kehittyneempää kuin proletariaatti ja että sen luokkatietoisuus on entisestään hioutunut kaikissa niissä „ikävyyksissä”, joita se on saanut kokea, ja se osoittaa normaalia paljon suurempaa herkkyyttä. Tarvitsee vain tarkastella lähemmin valkokaartilaislehdistöä, niin huomaa sen suuntaavan iskunsa nimenomaan tähän kohtaan, joka on politiikkamme keskiö, sen solmukohta.

Huono-onnisen sotilaallisen päällekkarkauksen jälkeen, joka on aivan ilmeisesti mennyt myttyyn vaikka taistelu vielä jatkuukin, venäläinen valkokaartilaislehdistö kokonaisuudessaan asettaa itselleen saavuttamattoman päämäärän: kauppasopimusten tyhjäksi tekemisen. Sitä kampanjaa, joka pantiin toimeen tänä keväänä tavattoman laajassa mitassa eserrien ja menshevikkien ollessa vastavallankumouksellisten voimien etunenässä, tuota taistelua käytiin määrättyssä tarkoituksessa: tehdä kevääseen mennessä tyhjäksi Venäjän ja kapitalistisen maailman väliset taloudelliset sopimukset. Ja tuon tarkoituksen ne ovat huomattavassa määrin saavuttaneetkin. Tärkeimmät sopimukset tosin olemme solmineet, niiden luku kasvaa ja me voitamme sen vastustuksen, joka on tältä osalta voimistunut, mutta viivytyks on käynyt meille hyvin vaaralliseksi, sillä ilman tiettyä ulkomaisten apua suurteollisuuden jälleenrakentami-

nen ja oikean tavaranvaihdon elvyttäminen on joko mahdotonta tai tietää sellaista viivytystä, joka käy erittäin vaaralliseksi. Tällaiset ovat olosuhteet, joissa joudutaan toimimaan, tällaiset ovat olosuhteet, jotka ovat nostaneet etutilalle kysymyksen kaupan elvyttämisestä talonpoikia varten. En aio kajota kysymykseen toimiluvista, sillä siitä on keskusteltu puoluekokouksissa enemmän kuin mistään muusta eikä se ole viime aikoina herättänyt mitään epä-tietoisuutta. Asia on edelleenkin niin, että me tarjoamme ahkerasti toimilupia, mutta ulkomaiset kapitalistit eivät ole tähän mennessä saaneet yhtään mainitsemisen arvoista toimilupaa, me emme ole tähän mennessä solmineet yhtään vähänkään merkittävää toimilupasopimusta. Koko vaikeus on siinä, että pitää löytää käytännössä kokeiltu keino, jolla saadaan mukaan länsieurooppalaista pääomaa.

Meille on teoreettisesti aivan kiistatonta — kenelläkään ei luullakseni ole enää epäilyksiä tässä suhteessa — toistan, teoreettisesti on aivan selvää, että meille on edullista lunastaa itsemme vapaaksi eurooppalaisesta pääomasta muutamalla kymmenellä tai sadalla miljoonalla, jotka voisimme vielä antaa sille kartuttaaksemme mahdollisimman lyhyessä ajassa kalusto-, materiaali- ja raaka-ainevarastoja, hankkiaksemme koneita suurteollisuutemme jälleenrakentamista varten.

Varalähteidemme vakiinnuttamiseksi, sosialistisen yhteiskunnan luomiseksi on olemassa vain yksi ainoa todellinen perusta — se on suurteollisuus. Ilman kapitalistista suurtehdasta, ilman korkeatasoista suurteollisuutta ei voi olla puhettakaan sosialismista yleensä ja vielä vähemmän siitä voidaan puhua kysymyksen ollessa talonpoikaisesta maasta. Me Venäjällä tiedämme sen paljon konkreettisemmin kuin ennen emmekä puhu nyt suurteollisuuden epämääräisestä ja abstraktisesta jälleenrakentamisesta, vaan täysin määritellystä, tarkoin lasketusta ja konkreettisesta sähköistämisuunnitelmasta. Meillä on aivan tarkasti laskettu suunnitelma, joka on parhaimpien venäläisten specialistien ja tiedemiesten työn tulos. Se antaa meille selvän käsityksen siitä, millä voimavaroilla, kun otetaan huomioon Venäjän luonnonsuhteet, me voimme rakentaa, meidän täytyy rakentaa ja me rakennamme taloudellemme tuon suurteollisuuden perustan. Ilman sitä ei voi olla puhettakaan mistään todella sosialistisesta talouselämämme perustasta.

Tämä on aivan kiistatonta ja joskin siitä on puhuttu viime aikoina elintarvikeveron yhteydessä abstraktisin sanakääntein, niin nyt on sanottava konkreettisesti, että ennen kaikkea pitää jälleenrakentaa suurteollisuus. Olen henkilökohtaisesti kuullut eräiltä tovereilta sen kaltaisia lausuntoja ja vastannut tietysti niihin vain olankohauksella. On tietysti aivan naurettavaa ja järjetöntä olettaa, että voisimme milloinkaan unohtaa tämän perustavoitteen. Tässä on kysymys vain siitä, miten tovereilla on saattanut syntyä tuollaista epäilystä ja neuvottomuutta, miten he ovat saattaneet luulla, että tämä perustehtävä, tämä päätehtävä, jota ilman sosialismin aineellinen tuotantoperusta on mahdoton, että tämä tehtävä on väistynyt meillä taka-alalle. Sellaiset toverit ovat yksinkertaisesti käsittäneet väärin valtiomme ja pienteollisuuden välisen suhteen. Perustehtävänämme on suurteollisuuden jälleenrakentaminen. Ja siirtyäksemme vähänkin vakavassa mielessä ja järjestelmällisesti tuon suurteollisuuden jälleenrakentamiseen meidän on elvytettävä pienteollisuus. Meillä on ollut tänä vuonna ja viime vuonna pitkä väliaika suurteollisuuden jälleenrakennustyössä.

Eräitä tärkeitä suurteollisuutemme aloja saatiin käyntiin syksyllä ja talvella 1920, mutta sitten ne jouduttiin pysäyttämään. Minkä takia? Miksi? Oli paljon tehtaita, jotka voivat saada riittävästi työvoimaa, joilla oli mahdollisuus hankkia riittävästi raaka-aineita; miksi nuo tehtaot pysäytettiin? Siksi ettei meillä ollut riittäviä elintarvike- ja polttoainevarastoja. Ellei meillä ole valtion varastoissa 400 miljoonaa puutaa viljaa (mainitsen likimääräisen luvun), jonka oikea jakelu kuukausittain on taattu, on vaikea puhua mistään säännöllisestä taloudellisesta rakennustyöstä ja suurteollisuuden jälleenrakentamisesta. Ilman näitä varastoja tilanne on muodostunut sellaiseksi, että useita kuukausia kestänyt suurteollisuuden jälleenrakennustyö on taaskin keskeytynyt. Valtaosa siitä vähäisestä määrästä tuotantolaitoksia, jotka saatiin käyntiin, on nyt pysähdyksissä. Ilman täysin turvattuja ja riittäviä elintarvikevarastoja ei voi olla puhuttakaan siitä, että valtio voisi keskittää huomionsa, ryhtyä järjestelmällisesti jälleenrakentamaan suurteollisuutta, järjestää tämän työn siten, että jälleenrakentaminen edistyisi keskeytyksittä vaikkapa vaatimattomassakin mitassa.

Polttoaineista on sanottava, että siihen saakka kunnes Donbass jälleenrakennetaan, kunnes säännöllinen öljyntuotanto saadaan käyntiin, meille jää edelleenkin puu, halkolämmitys, ja olemme siis edelleenkin riippuvaisia samasta pientaloudesta.

Juuri tämän vuoksi toverit, jotka eivät ole käsittäneet, miksi nykyään tulee kiinnittää päähuomio talonpoikaan, ovat tehneet virheen, erehtyneet. Eräät työläiset sanovat: talonpojille annetaan tiettyä helpotusta, mutta meille ei mitään. Sellaisia puheita on kuultu, mutta ne eivät luullakseni ole kovin laajalle levinneet, sillä sanottakoon, että sellaiset puheet ovat vaarallisia, koska niissä toistuu eseräläinen kysymyksen asettelu; siinä näemme ilmeistä poliittista provokaatiota ja vielä jäänteitä työläisten ammattikuntalaishenkisistä, ei luokkakantaisista, vaan heidän ammatillisista ennakkoluuloistaan, kun työväenluokka pitää itseään tasavertaisena kapitalistisen yhteiskunnan osana eikä tajua olevansa edelleenkin saman kapitalistisen perustan kannalla: talonpojalle annettiin helpotus, vapautettiin luovutusvelvollisuudesta, hän saa vapaan osan ylijäämistä itselleen vaihtoa varten, me työläiset taas työskentelemme koneiden ääressä ja haluamme samaa.

Mikä on tällaisen katsantokannan pohjana? Itseasiassa sama pikkuporvarillinen ideologia. Kun talonpojat kuuluvat elimellisenä osana kapitalistiseen yhteiskuntaan, pysyy työväenluokkakin tämän yhteiskunnan elimellisenä osana. Niin muodoin, jos talonpoika käy kauppaa, pitää meidänkin käydä kauppaa. Ja tällöin vanhat ennakkoluulot, jotka kahlehtivat työläistä vanhaan maailmaan, epäilemättä elpyvät. Vanhan kapitalistisen maailman kiihkeimpiä puolustajia ja vieläpä ainoita vilpittömiä puolustajia ovat eserrät ja menshevikit. Muihin leireihin kuuluvien satojen, tuhansien ja satojentuhansienkaan keskuudesta ette löydä vilpittömiä kapitalistisen maailman puolustajia. Mutta niin kutsutun puhtaan demokratian piirissä, mitä eserrät ja menshevikit edustavat, siellä on vielä jäljellä tuollaisia harvinaisia yksilöitä, jotka puolustavat kapitalismia vilpittömästi. Ja mitä sitkeämmin he pitävät kiinni katsantokannastaan, sitä vaarallisempaa on heidän vaikutuksensa työväenluokkaan. He ovat sitäkin vaarallisempia ajankohdانا, jolloin työväenluokka joutuu kokemaan tuotannon keskeytyskausia. Proletaarisen luokkatietoisuuden kehityksen

tärkein aineellinen perusta on suurteollisuus, kun työläinen näkee toimivia tehtaita, kun hän tuntee joka päivä sen voiman, joka todella kykenee hävittämään luokat.

Kun työläiset kadottavat jalkainsa alta tämän aineellisen tuotantoperustan, silloin tietyt työläiskerrokset valtaa levottomuuden ja epämääräisyyden tunne, toivottomuus ja uskon puute ja kun siihen liittyy porvarillisten demokraattiemme — eserrien ja menshevikkien — suoranainen provokaatio, on sillä tietynlainen vaikutus. Ja tällöin syntyy sellainen ajattelutapa, että kommunistisen puolueen riveissäkin tapaa henkilöitä, jotka järkeilevät seuraavasti: talonpojille annettiin helpotusta, samasta syystä on samalla tavoin annettava työläisillekin. Meidän on pitänyt tehdä tiettyjä myönnytyksiä tässä mielessä. Dekreetti työläisten palkitsemisesta osalla tehtaan tuotteista on tietenkin myönnytys niille mielialoille, jotka juontavat juurensa menneisyydestä, jotka liittyvät uskon puutteeseen ja toivottomuuteen. Tietyissä suppeissa rajoissa tuo myönnytys oli välttämätön. Se on tehty, mutta ei saa hetkeksikään unohdtaa, että siinä me teimme ja teemme myönnytyksen, joka ei ole välttämätön miltään muulta kuin taloudelliselta kannalta, proletariaatin etujen kannalta. Proletariaatin oleellisimmat perusedut vaativat suurteollisuuden ja sen lujan taloudellisen perustan uudelleen luomista. Silloin proletariaatti lujittaa diktatuurinsa, silloin se vakiinnuttaa diktatuurinsa varmasti, mistään poliittisista ja sotilaallisista vaikeuksista huolimatta. Miksi meidän piti tehdä myönnytys ja miksi on erittäin vaarallista, jos tuota myönnytystä tulkittaisiin laajemmin kuin on tarpeellista? Nimenomaan siksi, että meidän oli pakko lähteä sille tielle vain elintarvike- ja polttoainetilanteessa syntyneiden tilapäisten olosuhteiden ja vaikeuksien takia.

Kun sanomme: suhteet talonpoikaistoon pitää rakentaa veron eikä luovutusvelvollisuuden pohjalla, niin mikä on tämän politiikan tärkein taloudellinen määräite? Se, että luovutusvelvollisuuden oloissa pienillä talonpoikaistalouksilla ei ole oikeaa taloudellista perustaa, ne ovat tuomitut moniksi vuosiksi jähmetystilaan, pientalous ei voi pysyä pystyssä ja kehittyä, sillä pientalonpojalta katoaa mielenkiinto toimintansa tehostamiseen ja kehittämiseen ja tuotemäärän lisäämiseen, minkä seurauksena me jääme taloudellista perustaa vaille. Muuta perustaa meillä ei ole, muuta

lähdettä meillä ei ole, eikä ilman suurten elintarvikevarastojen keskittämistä valtion käsiin voi olla puhuttakaan mistään suurteollisuuden uudelleen luomisesta. Ensi kädessä siksi me noudatammekin tätä politiikkaa, joka muuttaa elintarvikesuhteitamme.

Me noudatamme sitä siksi, että meillä olisi suurteollisuuden uudelleen luomiseen tarvittavat varastot, että voisimme vapauttaa työväenluokan kaikista tuotannon keskeytyksistä, joita ei suurteollisuudessa — ei edes meidän kurjassa, kehittyneisiin maihin verraten kurjassa suurteollisuudessamme — saa olla, siksi, ettei työläisten tarvitsisi toimentuloa hankkiessaan turvautua epäproletaarisiin, keinotteluluontoisiin, pikkuporvarillisiin menetelmiin, jotka ovat meille suurin taloudellinen vaara. Todellisuudessa vallitsevien surkuteltavien olojen johdosta proletaarien on pakko turvautua ei-proletaarisiin, pikkuporvarillisiin, keinotteluluontoisiin ansiolähteisiin, joilla ei ole mitään tekemistä suurteollisuuden kanssa, ja hankkia joko varastamalla tai valmistamalla yksityisesti yhteiskunnallisessa tehtaassa tuotteita ja vaihtaa niitä maataloustuotteisiin — siinä on meitä uhkaava taloudellinen päävaara, koko neuvostojärjestelmän olemassaoloa uhkaava päävaara. Nyt proletariaatin on toteutettava diktatuuriaan niin, että se tuntisi asemansa luokkana lujaksi, tuntisi vankan maaperän jalkojensa alla. Mutta tuo maaperä huojuu. Proletaari näkee keskeytyksittä toimivan koneellisen suurtehtaan asemesta jotakin kokonaan muuta ja hänen on pakko esiintyä talouselämän piirissä keinottelijana tai pientuottajana.

Vapauttaaksemme proletaarin tästä pakosta emme saa pelätä siirtymäkaudella mitään uhrauksia. Turvataksamme suurteollisuuden keskeytymättömän, vaikkapa hitaankin jälleenrakentamisen emme voi kieltäytyä heittävästä antipaloja niitä ahnehtiville ulkomaalaisille kapitalisteille, sillä nyt on sosialismin rakentamisen kannalta edullista maksaa ulkomaalaisille kapitalisteille ylihintana satoja miljoonia, mutta saada sen sijaan suurteollisuuden jälleenrakentamiseen tarvittavat koneet ja materiaalit, jotka lujittavat ennalleen proletariaatin taloudellisen perustan, tekevät proletariaatista lujan proletariaatin eikä sellaista, joka jatkaa keinottelutoimiaan. Menshevikit ja eserrät ovat kir-

kuneet äänensä käheäksi, että kun proletariaatti on deklasoitunut, niin siitä syystä on luovuttava proletariaatin diktatuurin tehtävistä. He ovat kirkuneet samaa vuodesta 1917 lähtien, ja täytyy ihmetellä, etteivät he ole vuoteen 1921 saakka väsyneet jankuttamaan sitä. Mutta kuullessamme tuollaisia hyökkäilyjä me emme vastaa, ettei mitään deklassoitumista ilmene, ettei ole mitään miinuksia, vaan sanomme, että Venäjän todellisuudessa ja kansainvälisessä todellisuudessa vallitseva tilanne on sellainen, että silloinkin, kun proletariaatti kokee deklassoitumisen kautta, kokee noita miinuksia, se voi noista miinuksista huolimatta täyttää tehtävänsä, vallata vallan ja säilyttää sen.

Olisi naurettavaa, tolkutonta ja järjetöntä kiistää, että proletariaatin deklassoitumisen olosuhteet merkitsevät miinusta. Vuoteen 1921 mennessä olemme nähneet, että ulkoista vihollista vastaan käydyn taistelun päätyttyä on päävaaraksi, suurimmaksi pahaksi tullut se, ettemme ole pystyneet turvaamaan keskeytymätöntä tuotantoa suurimmissa teollisuuslaitoksissa, joita meillä on jäljellä vähäinen määrä. Tämä on pääasia. Ilman tällaista taloudellista perustaa ei työväenluokalla voi olla lujaa valtiollista valtaa. Jotta turvattaisiin suurteollisuuden keskeytymätön jälleenrakentaminen, on elintarvikkeiden hankinta ja jakelu järjestettävä niin, että saadaan kootuksi ja jaetaan oikein sanokaamme 400 miljoonan puudan suuruinen varasto. Entisen luovutusvelvollisuuden tietä emme olisi pystyneet millään kokoamaan sitä. Vuodet 1920 ja 1921 ovat sen osoittaneet. Nyt näemme, että elintarvikeveron avulla tuo tehtävä, joka tuottaa suunnattomia vaikeuksia, voidaan kuitenkin täyttää. Vanhoin menetelmin emme voi suorittaa tätä tehtävää ja meidän on valmisteltava uusia menetelmiä. Me voimme ratkaista tämän tehtävän elintarvikeveron avulla ja rakentamalla oikeat suhteet talonpoikaan pientuottajana. Olemme tähän mennessä omistaneet melkoisesti huomiota tämän asian teoreettiseen todisteluun.

Puoluelehdistön ja kokouksissa pidettyjen puheiden mukaan päätellen minusta näyttää, että on täysin todistettu teoreettisesti, että voimme ratkaista tämän tehtävän, säilyttää proletariaatin käsissä kulkulaitoksen, suurtehtaat, taloudellisen perustan yhdessä valtiollisen vallan kanssa.

Meidän pitää antaa talonpojalle pientuottajana melkoisesti liikkumatilaa. Emme voi selvittää elintarviketilannetta, elleimme kohenna talonpoikaistaloutta.

Näissä puitteissa meidän on asetettava kysymys pienteollisuuden kehittämisestä kauppavapauden, vaihdon vapauden pohjalla. Tämä vaihdon vapaus on keino, jonka avulla voidaan rakentaa työväenluokan ja talonpoikaiston välille taloudellisesti vakaat suhteet. Nykyisin saamme maataloustuotannon määrästä yhä tarkempia tietoja. Puolueen edustajakokouksessa jaettiin viljatuotteita käsittelevä kirjanen, se jaettiin silloin edustajakokouksen jäsenille vielä korjausvedoksina. Siitä lähtien on mainitunlaista aineistoa koottu ja levitetty. Kirjanen on annettu lopullisessa asussa ladottavaksi, mutta konferenssiin mennessä se ei ollut vielä valmis, enkä voi sanoa, ehtiikö se ilmestyä ennen konferenssin päättymistä. Teemme kaiken voitavamme sen hyväksi, mutta en voi luvata, että kirjanen ehditään julkaista.

Tämä on vain vähäinen osa siitä työstä, jonka olemme suorittaneet voidaksemme määritellä mahdollisimman tarkasti maataloustuotannon tilan, käytettävissämme olevat resurssit.

Joka tapauksessa voidaan sanoa käytettävissä olevien tietojen vahvistavan sitä käsitystä, että me voimme ratkaista täydellisesti taloudellisen tehtävän, varsinkin tänä vuonna, jolloin satotoiveet eivät ole aivan huonot tai eivät niin huonot kuin saatettiin keväällä olettaa, ja se antaa meille mahdollisuuden koota sellaiset maataloustuotteiden varastot, että voimme omistautua kokonaan suurteollisuuden jälleenrakentamiseen, vaikka hitaaseenkin, mutta silti keskeytymättömään jälleenrakentamiseen.

Ratkaistaksemme tuotantovarastojen kokoamistehtävän meidän pitää löytää talonpoikaan, pienomistajaan suhtautumisen muodot eikä tässä asiassa ole muuta muotoa kuin elintarvikEVERO, muunlaista muotoa ei kukaan ole ehdottanut eikä sitä voida kuvitella. Tämä tehtävä on ratkaistava käytännössä, järjestettävä elintarvikEVERON kanto oikein, suoritettava se toisin kuin ennen, jolloin talonpojalta otettiin kaksi kolme kertaa ja jätettiin hänet entistä huonompaan asemaan, niin että ahkerin talonpoika joutui kärsimään eniten ja kaikkalainen mahdollisuus kestävien taloudellisten suhteiden muodostumiseen katosi. Elin-

tarvikevero on samoin toimenpide, jolla otetaan jokaiselta talonpojalta, mutta sitä on sovellettava toisin. Aikaisemmin koottujen ja julkaistujen tietojen perusteella voidaan sanoa, että nyt elintarvikevero tuo tähän asiaan mitä suurimman ja ratkaisevan muutoksen, mutta on vielä tiettyssä määrin epäselvää, miten kaikki on sovittavissa yhteen. On kuitenkin aivan ilmeistä, että meidän pitää viipymättä parantaa talonpojan asemaa.

Paikallisille työntekijöille tehtävä asetetaan näin: toisaalta elintarvikevero on perittävä täydellisesti ja toisaalta mahdollisimman lyhyessä ajassa. Vaikeudet lisääntyvät sen johdosta, että tänä vuonna sato kypsyy tavallista aikaisemmin, ja jos valmistaudumme tavallisia määräaikoja silmälläpitäen, voimme myöhästyä. Tämän vuoksi puoluekonferenssin varhainen kokoonkutsuminen on tärkeä ja oikea-aikainen toimenpide. On toimittava ripeämmin kuin ennen koko koneiston valmistamiseksi elintarvikeveron perintään. Elintarvikeveron nopeasta perinnästä riippuu sekä valtion minimaalisen, 240 miljoonan puudan suuruisen varaston turvaaminen että talonpoikaiston aseman turvaaminen. Kaikkalainen viivyttely veron perinnässä merkitsee talonpojalle tiettyä haittaa. Veroa ei saada perityksi vapaaehtoisesti, emme selviydy ilman pakotusta, veron perintä tuottaa talonpoikaistaloudelle useita haittoja. Jos pitkitämme veronperintäoperaatiota enemmän kuin on tarpeellista, niin talonpoika tuntee tyytymättömyyttä ja sanoo, ettei hänellä ole vapautta määrätä ylijäämistä. Ja jotta tuo vapaus olisi käytännössä vapauden näköistä, on veron perintä suoritettava nopeasti, niin ettei veronkantaja ahdistelisi kauan talonpoikaa, ja se voidaan tehdä supistamalla sadonkorjuun ja koko verosumman kannon välistä aikamäärää.

Siinä on yksi tehtävä, toisena tehtävänä on turvata maksimirajoissa talonpojalle vaihdon vapaus sekä kohottaa pienteollisuutta, jotta se kapitalismi, joka kasvaa pienomistuksen ja pikkukaupan maaperällä, saisi tiettyä vapautta, ettei sitä pelättäisi, sillä se ei ole meille ollenkaan vaarallinen.

Meidän ei tarvitse pelätä sitä niiden yleisten taloudellisten ja poliittisten suhdanteiden vallitessa, jotka ovat muodostuneet nyt, kun proletariaatti pitää käsissään kaikkia suurteollisuuden avainasemia, kun ei voi olla puhettakaan

mistään kansallistamisen kumoamisesta. Ja kun nyt kärsimme eniten huutavasta tuotteiden puutteesta, huutavasta köyhyydestä, on naurettavaa pelätä, että elinkeinona harjoitettavan pienviljelyn pohjalla kasvava kapitalismi olisi uhkana meille. Sen pelkääminen merkitsee, ettei oteta ollenkaan huomioon taloudessamme vallitsevia voimasuhteita, ettei käsitetä ollenkaan sitä, että talonpoikaistalous pientalonpoikaistaloutena ei voi olla missään määrin vakaa ilman tiettyä vaihdon vapautta ja siihen liittyviä kapitalistisia suhteita.

Toverit, tämä teidän on painettava lujasti mieleenne, ja päätehtävänämme on nyt se, että annetaan kaikkialla paikkakunnilla sysäys, osoitetaan mahdollisimman suurta aloitteellisuutta, maksimaalista omatoimisuutta ja maksimaalista rohkeutta; puutteenamme tässä suhteessa on tähän saakka ollut se, että olemme pelänneet vähänkin laajamittaista toimintaa. Meillä ei ole koottuna minkäänlaista enemmän tai vähemmän konkreettisesti tutkittua paikalliseen käytännön kokemukseen perustuvaa aineistoa siitä, miten paikallinen tavaravaihto ja tavarän kiertokulku sujuvat, miten on onnistuttu kunnostamaan ja edes jossakin määrin kehittämään pienteollisuutta, joka pystyy viipymättä helpottamaan talonpoikien asemaa ilman niitä laajoja töitä, suurten elintarvike- ja polttoainevävarastojen kuljetusta teollisuuskeskuksiin, joita suurteollisuus vaatii. Tässä suhteessa tehdään paikkakunnilla yleistaloudelliselta kannalta katsoen liian vähän. Meillä ei ole näitä tietoja paikkakunnilta, emme tiedä, miten on asianlaita koko tasavallan mitassa, meillä ei ole esimerkkejä todella oikeasta toiminnan järjestämisestä, ja tällainen käsitys minulle jäi sekä ammattiliittojen edustajakokouksen että kansantalousneuvostojen edustajakokouksen⁹³ jälkeen.

Näiden edustajakokousten pahimpana epäkohtana on ollut taaskin se, että me harrastamme etupäässä sellaisia joutavia asioita kuin teesejä, ylimalkaisia ohjelmia ja pohdiskelua, mutta emme näe ihmisten edustajakokouksessa todella kertovan paikallisesta kokemuksesta voidakseen kotipaikkakunnille palatessaan sanoa: yksi tuhannesta esimerkistä on mielestämme hyvä ja me aiomme seurata sitä. Onhan meillä hyviä esimerkkejä paljon enemmän kuin yksi tuhannesta. Sellaista järjestystä työssä näkee kuitenkin kaikkein vähiten.

En halua kiiruhtaa edelle, mutta haluaisin kuitenkin sanoa pari sanaa työläisten kollektiivisesta varustelusta, t.s. siirtymisestä korttijärjestelmästä sellaiseen järjestelmään, jolloin tietylle tuotantolaitokselle, sikäli kuin se todellisuudessa toimii, turvataan tietty ja sen tuotantotuloksiin verrannollinen määrä elintarvikkeita. Ajatus on mainio, mutta meillä siitä on tehty jotakin puoliksi mielikuvituksellista. Käytännöllistä valmistelutyötä siihen suuntaan meillä sitä vastoin ei ole tehty. Emme voi vielä esittää sellaista tapausta, että olisimme soveltaneet tuota toimenpidettä siinä ja siinä ujestissa, siinä ja siinä tehtaassa, vaikka se olisi työläisten lukumäärän puolesta pienikin, ja tulos on se ja se. Sitä meillä ei ole tehty. Ja se on koko työmme suurin puutteellisuus. Meidän pitää väsymättä toistaa, että niiden yleisten kysymysten asemasta, jotka olivat paikallaan vuonna 1918, t.s. kaukaisessa menneisyydessä, meidän on vuonna 1921 ryhdyttävä järjestämään asiaa käytännössä. Kertomalla edustajakokouksissa ensi sijassa siitä, missä meillä on järjestetty asiat mallikelpoisesti, ja sellaisia esimerkillisiä tapauksia meillä on riittävästi, me velvoitamme muutkin parantamaan työtään sille parhaalle tasolle, joka on saavutettu käytännössä muutamilla harvoilla, poikkeuksellisilla paikkakunnilla. Tämä sanottakoon ammattiliittojen edustajakokouksen työn johdosta, mutta se koskee yhtäläisesti myös kaikkea elintarvikkeiden hankintatyötä.

Elintarvikeveron perinnän, tavaravaihdon j.n.e. valmistelun alalla on eräillä harvalukuisilla paikkakunnilla tehty melko paljon. Juuri siihenhän emme ole kyenneet perehtymään, ja suurena tehtävänä on nyt kohottaa useimmat paikkakunnat parhaimman olemassaolevan esikuvan tasolle. Meidän on ryhdyttävä tähän työhön, ryhdyttävä tutkimaan kokemusta käytännöllisesti, kohottamaan jälkeensä jääneitä ja keskitason ujestoja sekä volostejia, jotka ovat epäilemättä aivan epätydyttävällä tasolla, aivan vähälukuisten erittäin tyydyttävien ujestien ja volostien tasolle. Edustajakokouksissa ei ole kiinnitettävä suurinta huomiota yleisten teesien ja kokousohjelmien tutkiskeluun, vaan käytännöllisten kokeilujen, tyydyttävien ja enemmän kuin tyydyttävien esimerkkien tutkimiseen ja vallitsevina olevien jälkeensä jääneiden ja keskitason paikkakuntien

kohottamiseen näiden harvojen, mutta silti olemassaolevien paikkakuntien tasolle.

Tässä ne huomautukset, joihin minun on rajoituttava.
(Suosionosoituksia.)

3

LOPPULAUSUNTO ELINTARVIKEVEROA KOSKEVASTA
ALUSTUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA
TOUKOKUUN 27 pnä

Toverit, minusta tuntuu, että huolimatta monien eri paikkakuntia edustavien tovereiden ilmaisemasta tyytymättömyydestä alustuksiin ja puheenvuoroihin olemme saavuttaneet erään tavoitteen: olemme saaneet tietää, miten eri paikkakunnilla käsitetään uusi politiikka ja miten sitä sovelletaan. Tuskin olisimme voineet asettaakaan konferenssille muuta päämäärää kuin mielipiteiden vaihdon perehtyäksemme hyvin tähän uuteen politiikkaan ja ryhtyäksemme toteuttamaan sitä yksimielisesti ja oikein. Tämän päämäärän olemme saavuttaneet. On kylläkin ilmennyt neuvottomuutta ja jopa ajattelun horjuvuutta, joka valitettavasti menee ajoittain paljon pitemmälle käytännöllistä epäröintiä ja arvailuja siitä, onko tämä kaikki otettava „vakavasti” vai „ei vakavasti”, pitkäksikö vai lyhyeksi ajaksi. Se, mitä tov. Vareikis puhui, ei itseasiassa ollut kommunistista puhetta, vaan muistutti ajatuksen sisällön puolesta menshevismiä. Sanottakoon se suoraan. Miten hän saattoi jankata kysymystä: „sanokaa, onko talonpoikaisto luokka vai ei?” Tietysti se on luokka. Silloin, hän sanoi, sille pitää tehdä poliittisia myönnytyksiä, mutta jollei ole, niin silloin tarvitaan siihen suuntaan käyviä tiettyjä toimenpiteitä, jotka kuitenkin tulevat muistuttamaan zubatovilaisuutta⁹⁴.

Täällä viitattiin Martoviin, että hän väitti tuota varauksitta, tov. Vareikis taas sanoo: „tietyssä mitassa”, „jossain määrin”, „osittain”. Syntyy suorastaan uskomaton, suoraan hirvittävä sekasotku. Se on juuri samaa sekasotkua kuin silloinkin, kun meitä moitittiin väkivallan käytöstä. Ja on pakko taaskin selittää, että kun me puhumme

diktatuurista, se merkitsee väkivallan käyttöä. Jokainen valtio on väkivallan käyttöä, mutta koko ero on siinä, käytetäänkö tuota väkivaltaa riistettyjä vai riistäjiä vastaan, käytetäänkö sitä työtätekevien ja riistettyjen luokkaa vastaan? Samanlaista on tuo vertailu zubatovilaisuuteen. Mikä oli zubatovilaisuuden olemus? Se, että sorretuille luokille annettujen pienten taloudellisten myönnytysten avulla tuettiin sortajien luokkaa. Sen vuoksi vastaus oli silloin seuraava: taloudellisilla myönnytyksillä te ette saa pakotetuksi proletariaattia, kaikkien sorrettujen vapautuksen puolesta taistellutta luokkaa luopumaan valtiollisen vallan valtaamisen ja sortojärjestelmän murskaamisen ajatuksesta. Nyt proletariaatti pitää valtaa käsissään ja johtaa sitä. Se johtaa talonpoikaistoa. Mitä merkitsee talonpoikaiston johtaminen? Se merkitsee ensiksikin suuntautumista luokkien hävittämiseen eikä pientuottajaan. Jos eksyisimme tältä tärkeimmältä peruslinjalta, me lakkaisimme olemasta sosialisteja ja joutuisimme niiden pikkuporvarien leiriin, eserrien ja menshevikkien leiriin, jotka nyt ovat proletariaatin pahimpia vihollisia. Tov. Buharin esitti hiljattain „Pravdassa” niin varteenotettavan valtiollisen ajattelijan kuin Miljukovin (häntä ei voi verrata Tshernoviin eikä Martoviin) sitaatin, jossa tämä pohdiskelee, että nykyään Venäjän poliittisella taisteluareenalla on sijaa vain sosialistiselle puolueelle. Ja sikäli kuin nuo „socialistiset” puolueet, eserrät ja menshevikit, haluavat ottaa työkseen taistelun bolshevikkeja vastaan, sikäli ne — eserrät ja menshevikit — „ovat tervetulleita”. Tämä on kirjaimelleen Miljukovin sanonta, joka osoittaa, että hän on Martovia ja Tshernovia viisaampi yksistään siksi, että edustaa suurporvaristoa (vaikka hän henkilökohtaisesti ei olisikaan niin viisas kuin Tshernov ja Martov). Ja Miljukov on oikeassa. Hän ottaa järkevästi huomioon poliittisen kehityksen asteet ja sanoo, että siirtymisessä takaisin kapitalismiin eserräläisyys ja menshevismi ovat välttämätön askelma. Porvaristo tarvitsee sellaista askelmaa, ja se, joka ei sitä käsitä, on tyhmyri.

Miljukov on porvariston etujen kannalta katsoen täydelleen ja ehdottomasti oikeassa. Kun me proletariaatin puolueena johdamme talonpoikaistoa, meidän on pidettävä linjana suurteollisuuden lujittamista ja siksi tehtävä taloudellisia myönnytyksiä. Proletariaatti johti talonpoikaistoa

ja johti niin, että talonpoikaisto sai kansalaissodan aikana enemmän taloudellista hyötyä kuin itse proletariaatti. Jos puhutaan Martovin kielellä, niin se on zubatovilaisuutta. Talonpojalle tehtiin taloudellisia myönnytyksiä. Nuo myönnytykset tehtiin sille työtätekevien osalle, joka on maassa enemmistönä. Onko se väärää politiikkaa? Ei, se on ainoaa oikeaa politiikkaa! Ja puhuttiinpa täällä miten tahansa Martovin sanoista, että luokkaa ette petä, kysyn teiltä kuitenkin: millä me petämme? Me sanomme, että on olemassa kaksi tietä: Martovin ja Tshernovin mukana ja heidän kauttaan Miljukovin luo tai kommunistien mukana. Mitä meihin tulee, niin me taistelemme kapitalismin kukistamisen ja kommunismin pystyttämisen puolesta; tiemme on hyvin vaikea ja tällä tiellä on paljon väsyneitä ja uskonpuutteessa olevia. Talonpoikaisto ei usko. Mutta petämmekö me? On naurettavaa puhua, että me petämme luokkaa ja että olemme sotkeutuneet kolmen männyn keskellä, emme edes kolmenkaan, vaan kahden männyn keskellä, sillä proletariaatti ja talonpoikaisto muodostavat vain kaksi luokkaa. Proletariaatti johtaa talonpoikaistoa, mutta tätä luokkaa ei voida karkottaa niin kuin tilanherrat ja kapitalistit karkotettiin ja hävitettiin. Sitä on muokattava toiseksi kauan ja suurella vaivalla ja suurin kieltäymyksin. Meistä, johtavasta puolueesta, riippuu, kuinka paljon koettelemuksia tulee proletariaatin ja kuinka paljon talonpoikaiston osalle. Mitä tässä jaossa olisi pidettävä ohjeena — tasanjakoako? Siitä puhukoot Tshernov ja Martov. Me taas sanomme, että ohjeena on pidettävä proletariaatin etuja, t.s. takeita siitä, ettei kapitalismi palaa, ja kommunismin johtavan tien turvaamista. Kun talonpoikaisto on nyt pahemmin väsynyttä, pahemmin näännyksissä tai oikeammin pitää itseään pahemmin väsyneenä, me annamme sille enemmän periksi saadaksemme takeet siitä, ettei kapitalismi palaa, ja turvataksemme tien kommunismin. Se on oikeaa politiikkaa ja me pidämme ohjeenamme vain luokkanäkökohtia. Me sanomme talonpojille avoimesti ja rehellisesti, ilman mitään petosta: säilyttääksemme suunnan sosialismin teemme teille, toverit talonpojat, koko joukon myönnytyksiä, mutta vain niissä ja niissä rajoissa ja niissä ja niissä määrin, ja tietysti itse harkitsemme, millaisia ovat nuo määrät ja millaisia rajat. Itse myönnytys tapahtuu kannettavan kuorman jakamisen mielessä ja kuorma on

tähän saakka painanut enemmän proletariaatin kuin talonpoikaiston harteita. Kolme ja puoli vuotta jatkuneella proletariaatin diktatuurin kaudella proletariaatti on ottanut kannettavakseen suuremman koettelemusten kuorman kuin talonpoikaisto. Se on aivan ilmeinen ja kiistaton totuus. Näin on asianlaita proletariaatin ja talonpoikaiston välien suhteen, t.s. joko talonpoikaiston täytyy ryhtyä liittosuhteeseen kanssamme ja me teemme sille taloudellisia myönnytyksiä, tai alkaa taistelu. Siksipä kaikki muunlaiset päätelmät ovat mitä kauheinta sekasotkia. Mikä tahansa muunlainen tie on todellisuudessa tie Miljukovin luo, tie tilanherrojen ja kapitalistien paluuseen, ja me sanomme, että olemme valmiit kaikkiin myönnytyksiin niissä rajoissa kuin se tukee ja lujittaa proletariaatin valtaa, ja proletariaatti kulkee järkkymättä, vaikeuksista ja esteistä huolimatta luokkien hävittämiseen, kommunismiin.

Edelleen, suuria virheellisyyksiä aiheutti tov. Sviderskin puheen johdosta tehty huomautus. Kaikki opposition edustajat hyökkäsivät tavallaan loistavissa parlamenttipuheissaan heti häntä vastaan. Loistavimmaksi „parlamenttiopposition” edustajaksi osoittautui tov. Larin. Neuvostojärjestelmässä ei ole kovinkaan paljon sijaa parlamenttipuheiden pidolle, mutta luonto ottaa omansa ja parlamentaariset tavat ovat säilyneet, vaikka meillä ei olekaan parlamentaarisia laitoksia. Tov. Sviderskin suhteen sanottiin, että on siinäkin elintarvikeinspektio, että hän päätyi puheessaan jopa suoranaiseen elintarvikediktatuuriin. Ehkä tov. Sviderski menikin sanoissaan liian pitkälle. Mutta itse asian kannalta hän on oikeassa. Me jaoimme alustajien tehtävät siten, että jokainen, niin sanoakseni, soittaisi tiettyä instrumenttia. Vaihdon osalta teki selostuksen Kulutusosuuskuntien keskusliiton edustaja tov. Hintshuk, joka on osuustoimintamies. Meillä on, kuten tunnettua, solmittu sopimus Kulutusosuuskuntien keskusliiton ja valtion välillä. Elleivät kaikki toverit ole lukeneet tuota sopimusta, he ovat tutustuneet aineistoon epäasiallisesti. Meillä valtio solmii sopimuksen Kulutusosuuskuntien keskusliiton edustajien kanssa; Elintarvikeasiain kansankomissariaatin edustaja solmii sopimuksen osuuskauppajärjestöjen edustajan kanssa ja ulkomaisten osuuskauppamiesten on otettava huomioon tuo sopimus. Sopimuksessa me asetamme kysymyksen niin, että kaikki tavarat menisivät osuusliikkeille, että osuusliikkeet

kävisivät kauppaa meitä varten, keskitettyä valtiota, suurtehdasta, proletariaattia varten, eikä itseään varten. Tämä on hyvin suurimerkityksinen ja tärkeä ehto. Sillä muuten ei voi olla. Pietarissa ja Moskovassa kärsitään nälkää ja samanaikaisesti tov. Brjuhanov näyttölee tilastoja, joista ilmenee, että maaseutupaikkakunnilla, kyläisissä kuvernementeissa on syöty kaksi kertaa enemmän kuin niille kuului, mutta meille tänne annettu vain puolet. Mitä arvelette: tarvitaanko tällaisessa tilanteessa elintarvikediktatuuria? Minun mielestäni tarvitaan ja tarvitaan kaksin-, kolmin-kertaisesti, sillä tuollaista leväperäisyyttä meillä on vaikka kuinka paljon. On tiedettävä, että ilman pakotusta me emme tule toimeen, ja jakelun Kulutusosuuskuntien keskusliitossa täytyy tapahtua meidän valvontamme alaisena.

Sanomme Kulutusosuuskuntien keskusliitolle: te olette käyneet kauppaa hyvin ja me annamme teille siitä lisäpalkkiota määrätyn prosentin. Tämä on merkitty sopimukseen, ja me tulemme ehdottomasti kannustamaan tätä välityskauppaa kaikkinaisilla lisäpalkkiojärjestelmillä antamalla palkkiota edullisesta kaupasta, mutta vaadimme, että tuo kauppa hyödyttäisi meitä, proletariaatin johtamaa valtiota, joka on keskittänyt suurteollisuuden. Koituuko suurteollisuudelle hyötyä? Ja kenelle se hyöty koituu?

Miten te voitte turvata elintarvikkeiden saannin ilman veroa? Ette mitenkään! Emme tiedä, mikä voi tuottaa enemmän, vero vai vaihto, mutta tosiasia on se, ettei meillä ole riittäviä varastoja vaihtoa varten. Nyt ette saa ilman pakotuskoneistoa hankituksi sitä, mitä tarvitaan. Ette millään! Se on ilmeistä kaikille. Ja siinä kohdin tov. Sviderski työalansa edustajana on täysin oikeassa. Me olemme hyväksyneet elintarvikeinspektion, ja Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puhemiehistö tulee vaatimaan enemmän teiltä, sillä te tiedätte, ketä on asetettava virkaan — se on teidän asianne, mutta kun kerran olette jonkun asettaneet, niin pitääkö huoli siitä, että hän tekee mitä tarvitaan. Ellei nyt turvata valtiota noin neljänsadan miljoonan puudan suuruisella viljaerällä, on turhaa puhua mistään suurteollisuudesta ja sosialistisesta rakennustyöstä. Jos joku ei ole oppinut tätä näiden kolmen vuoden aikana, hänen kanssaan on turhaa keskustella. Monen monista erehdyksistä huolimatta olemme kuitenkin jatkuvasti

suurentaneet noita varastoja, ja vaikka me suurentaessamme noita varastoja teimme v. 1920 suuren virheen jakelussa, on silti tapahtunut suurta edistystä. Meidän on suhtauduttava asiaan järkevästi ja sanottava, että elintarvikeveron perimistä varten tarvitaan ripeästi toimiva koneisto, liberaaliset puheet ja viittaukset, että elintarvikeinspektio on sellainen epämiellyttävä laitos, ovat tässä asiassa tarpeettomia.

Ja että kapitalismista kommunismiin johtavalla siirtymäkaudella, talonpoikaiston ollessa väestön enemmistönä, vero maksettaisiin ilman pakotusta, sellaista „kommunismia” ei minun tietääkseni ole vielä olemassa. Jos haluatte tuettavan suurteollisuutta — proletariaatin diktatuurin perustaa — on teidän haluttava myös, että tuo koneisto toimisi. Ja siinä tietysti tarvitaan sentralismia. Tarkastelkaapa tilastoa. Valitettavasti vain harvat teistä tuntevat sitä riittävän hyvin. Katsokaa, kuinka paljon eri paikkakunnat ovat vastoin keskuksen määräyksiä ottaneet itselleen. Täällä meidän luonamme käy tovereita Moskovasta ja Pietarista, jotka esittävät luetteloita keskuksen määräyksiensä vastaisista poikkeamista. Ja osoittautuu, että asiasta on huomautettu kolme kertaa, annettu yhtä monta muistutusta, entä sitten? Sitten seuraa pidätys, viraltapano j.n.e. (Ä ä n i s a l i s t a: „Montako sellaista tapausta on ollut?”) Rikkomuksia on ollut paljon, mutta viraltapanoja vähän. Tämän halusin sanoa mainitun linjan puolustukseksi.

Tämän vuoden sato tulee nähdäksemme monin paikoin kohtalaiseksi ja valmistuu aikaisemmin kuin odotimme. Joten on valmistauduttava ennakoilta. Nyt tilanne on sellainen, että perusvarastot pitää koota nopeasti. On siis aivan väärin suhtautua tähän asiaan siten, kuin monet täällä siihen suhtautuivat.

Mitä tulee tov. Lariniin, niin hänen kykynsä kuuluvat enemmän parlamenttiopposition ja journalistiikan kuin käytännöllisen toiminnan alalle. Luonnosten laadinnassa hän on uupumaton. Täällä hän mainitsi esittäneensä hyvän luonnoksen jo tammikuussa 1920. Mutta jos koottaisiin kaikki tov. Larinin luonnokset ja valittaisiin niistä hyvät, niin jouduttaisiin varmaankin määrittelemään niitä promillen kymmenesosissa.

Toukokuun 10 p:nä hän esitti meille KK:n Poliittisessa byroossa luonnoksen yleisestä siirtymisestä kollektiiviseen

varusteluun. Perusajatus on houkutteleva, mutta milloin se on esitetty? Toukokuun 10 p:nä 1921, aikana, jolloin elintarvikkeita on aivan riittämättömästi sellaisissa keskuksissa kuin Moskova ja Pietari, jolloin nämä Venäjän tasavallan merkittävät keskuksat joutuvat tilapäisesti olemaan puolinälässä, neljännesnälässä. On naurettavaa ehdottaa elintarvikehankintaelinten uudelleenjärjestelyä silloin, kun ihmiset yrittävät kaikkensa, istuvat Siperian, Kaukasian ja Ukrainan suorien lennätinlinjojen päässä, seuraavat jokaisen elintarvikejunan, melkeinpä jokaisen vaunun kulkua. Mistä lemmon siirtymisestä yleiskollektiiviseen varusteluun voidaan puhua tällaisena aikana? Poliittinen byroo teki seuraavanlaisen päätöksen: „Larinin ja Ammattiliittojen Keskusneuvoston luonnos (Ammattiliittojen Keskusneuvosto oli tietysti suoralta kädeltä allekirjoittanut tuon luonnoksen) hylätään ja luonnoksen tekijää kehoitetaan tutkimaan kysymystä uudelleen ja seikkaperäisemmin reaalisten varustelumahdollisuuksien kannalta...” Siinä on perusta, joka toistettiin (jos olette lukeneet Tshubarin ja Holtzmanin teeseistä) ammattiliittojen edustajakokouksessa, ja Tshubar laati teesiensä perusosan sen varovaisen politiikan mukaisesti, jota puolueen Keskuskomitea on esittänyt. Holtzmann ja Larin noudattivat sääntöä, josta Larin kuiskasi puolileikillään korvaani Poliittisen byroon istunnon jälkeen. (Luulen, etten menettele tahdittomasti kertoesani tästä keskustelusta.) Kun Larin näki, että mainittu päätöslauselema hyväksyttiin, hän sanoi minulle: „te annoitte meille pikkusormen, mutta me otamme koko käden.” Ajattelin silloin — vaikka olin tiennyt sen jo ennenkin —, että nyt tiedämme, miten Larinin kanssa on tingittävä. Jos hän pyytää miljoonaa, pitää antaa vain puoli ruplaa. (Naurua.) Täällä selvisi puheenvuorojen aikana, että kun Larinilta kysyttiin faktoja, hän mainitsi esimerkin, jota sanoi „loistavaksi”, se koski Kizljarin—Staro-Terekin tien rakentamista. Vaikka täällä jo todettiin, ettei tuossa tapauksessa ole mitään uutta, että sellaisia kokeita on jo tehty, niin on silti edistystä, että meillä esitetään ylimalkaisen pohdiskelun ja lukemattomien teesien asemesta konkreettinen esimerkki, kokeilun tulos. Olisi onnetonta, jos kaikki alkaisivat lukea ja pohtia noita teesejä, joista yhdeksän kymmenesosaa on sellaisia, että pää tulee ras-kaaksi ennen kuin ne saa luetuksi loppuun.

Tarvitaan paikallisen kokemuksen tuntemusta eikä tee-sejä. Tutkikaamme tuota kokemusta, sillä eihän ole laitaa, että rakennellaan järjestelmiä järjestelmien päälle ja leivotaan lakiluonnoksia kollektiivisesta elintarvikevarustelusta, vaikka ei ole edes minimaalista reaalista varustelua. Maa-seudulla tehdään käytännöllistä työtä. Meille sanottiin, että maaseutupaikkakuntia ei ole syytä moittia siitä, etteivät ne kerro paikallisesta kokemuksestaan. Täällä moitittiin Keskuskomiteaa siitä, ettei se tee tunnetuksi paikallista kokemusta. Mutta sitähan meillä ei ole, me häärimme yksin-omaan dekreettien parissa. Suurin osa meistä on kiinni tässä epämiellyttävässä työssä, ja siksi emme näe paikallista kokemusta. Sen tunnetuksi tekeminen on teidän asianne. Kun Larin selosti loistavaa esimerkkiä Kizljarin—Terekin tietyömaalta, se oli oikein, sillä se oli paikallista kokemusta. Mutta siinäkin hän viehättyi liikaa, Tshubarin ja Osinskin oli oikaistava häntä. Tämä ei ole ainoa esimerkki. Hän kertoi, että työläinen sai entisen järjestelmän mukaan 28 naulaa ja uuden järjestelmän mukaan saa 4 puutaa. Aloin epäillä moisia lukuja ja kysyin, mistä ne on saatu. Larin vastasi, että Työläis- ja talonpoikaisinspektio on ne tarkistanut. Me kyllä tiedämme, että Larin ei ole ainoastaan parlamentaarikko, vaan osaa myös piirtää pilakuvia. Ensin hän piirsi pilakuvan väittäen, ettei ole olemassaakaan pahempaa hirviötä kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektio, ja nyt hän sanoo, että 4 puutaa 28 naulan asemesta — ja sen on tarkistanut Työläis- ja talonpoikaisinspektio. Ensin hän horjuttaa moisilla kaskuilla kaiken luottamuksen Työläis- ja talonpoikaisinspektiota kohtaan ja sitten esittää Työläis- ja talonpoikaisinspektion lausunnon ainoana todistuskappaleena. Tshubar ja Osinski puhuivat kumpikin, että metsäteollisuudessa tuota järjestelmää on jo sovellettu useaan otteeseen. Koko asia on siinä, että vertaamme yhdellä paikkakunnalla saatua kokemusta toisen paikkakunnan kokemukseen. Paras osa Larinin selityksissä oli se, missä hän kertoi töiden kulusta Kizljarin—Terekin tietyömaalla. Mutta ovatko ehkä Tulassa tai Tambovissa asiat paremmin, siitä pitää ottaa selvä. Sitä ei keskus voi teille sanoa, sillä me emme sitä tiedä. Tuokaa sellaisia tietoja eri paikkakunnilta, antakaa meille niitä, opettakaa meitä, ja me kaikki otamme oppia ja parannamme työtämme parhaan esikuvan mukaan.

Tällaista kokemusta meillä kertyy ujestien tai piirien mittakaavassa tuhatta paikalliskeskusta kohti kaksi tai kolme tapausta, ehkä enemmänkin, mutta kaksi kolme ainakin löytyy. Ne on tutkittava hyvin ja asiallisesti, suoritettava tiedustelut seikkaperäisesti ja tarkastettava numerotiedot eikä luotettava pelkkiin opposition puheisiin. Kun järjestämme työn näin, niin keskus voi siitä oppia.

Sitten pääasia, mitä väittely antoi, on mielestäni se, että osoitettiin useampaan otteeseen, miten on päästy vaihdon alkuun, siitä puuttui vain tarkkoja tietoja. Donbassilaiset toverit lähettivät sähkeen, jossa sanotaan: olemme vaihtaneet 3.000 puutaa vehnää. Tämä koskee pienehköä aluetta eikä yksityiskohtia tiedetä. Otaksuin toverien puhuvan täällä ja kertovan, mitä vastikkeita vastaan ja minkä järjestön kautta: Elintarvikekomissariaatinko, vuokraajan, toimiluvanhaltijan vai yksityisyrittäjän välityksellä. Sitä emme tiedä, vaikka se on paljon tärkeämpää kuin meidän dekreettimme. Dekreetit voidaan lukea, eikä tänne kannata kokoontua keskustelemaan dekreeteistä, vaan siitä, miten Donbassilla on saatu 3.000 puutaa vehnää ja ovatko toverit Volyniassa tai Tambovissa ehkä tehneet saman asian paremmin, sitä varten pitää kokoontua. Paikkakunnilla on saatu aikaan melko paljon. Nyt paikkakuntien on tuotava tänne käytännöllisen kokemuksensa tulokset: tein sitä ja sitä, minua häiritsi keskusvirasto, mutta toimin niin, että keskusvirasto alistui. Tambovin kuvernementin suhteen täällä mainitsi aivan sivumennen toveri innostuessaan pitämään parlamenttipuhetta ja peittoamaan Elintarvikekomissariaattia, että heillä on osuuskunnallisia päähallintoja ja virastoja. Toverit ovat lähteneet sille tielle. Siellä on koko joukko epäsuotuisia sivutekijöitä, maata on jäänyt kylvämättä, olosuhteet yleensä vaikeat, siellä on epäkohta epäkohdan päällä, mutta silti hänen esittämistään tiedoista ilmeni, että vaihto on alkanut ja osuustoiminta on päässyt käyntiin. Täällä puhuttiin pomadastakin. Paljonko te hankitte sitä ja millaisissa olosuhteissa se jaettiin? Pomadakin on pantava liikkeelle: kaupankäynnissä on otettava lukuun se, millä on kysyntää. Jos kysytään pomadaa, meidän pitää antaa sitä. Jos isännöimme oikealla tavalla, niin voimme pomadallakin panna pystyyn suurteollisuuden. On vain laskettava, kuinka paljon tuota pomadaa pitää ostaa tai

hankkia, jotta voitaisiin ostaa 1.000 puutaa viljaa. Ajattel-
len, että erotukseksi kapitalistisista maista, jotka laskevat
kauppaan sellaista tavaraa kuin viinaa ja muita myrkkyyjä,
me emme sitä salli, sillä olivatpa ne kaupan kannalta miten
edullisia tahansa, ne vievät meitä takaisin kapitalismiin
eivätkä eteenpäin kommunismiin, kun taas pomada on siinä
suhteessa vaaratonta. Volynian suhteen kerrottiin, että
siellä on paikkakuntia, missä annetaan puuta viljaa kym-
menestä naulasta suolaa. Mutta miten sellainen kauppa
tapahtui? Oliko teillä kauppa-apulaisia? Miten te harjoititte
kauppaa? Kuka säilytti tavaroita? Kuka lukitsi ovet? Pal-
jonko varastettiin? Kaikesta siitä ei sanottu yhtään mitään.
Mutta juuri se on teille tärkeää. Sitävastoin kerrottiin, että
puolalaiset antoivat viljapuudasta puudan suolaa. Sanoin-
kin keskustelussa toverin kanssa, että kun puolalaiset
antavat viljapuudasta puudan suolaa ja talonpojat antavat
viljapuudan 10 naulasta niin tähän olisitte voineet käydä
siinä kauppaa omaksi hyödyksenne. Kuka teitä esti siitä?
Sanottiin, että keskus häiritsi. Sallikaa epäillä sitä, että
keskus olisi estänyt hankkimasta puudalla puolalaista
suolaa neljä puutaa viljaa. Ei ole mahdollista, että me oli-
simme olleet sitä vastaan; sitä en usko koskaan. Aikaisem-
min, kun oli armeija, toverit valittivat, että kaikki tehtiin
sotilasviranomaisten kautta, mutta nyt kun ei ole armeijaa,
kun ei ole sotaa, niin pitää kysyä keskukselta; toveri kertoi,
että heillä on nyt „juzhbum” ja että he käyvät sotaa tuota
„juzhbumia” vastaan. Mutta kun kysyin, mihin laitokseen
he ovat valittaneet „juzhbumin” toiminnasta, hän vastasi
ettei tiedä, vaikka juuri se olisi erittäin tärkeää.

He eivät osaa sanoa sen laitoksen nimeä, jonne lähettivät
valituksen „juzhbumia” vastaan. Mikä se sellainen „juzh-
bum” on, en tiedä; varmaan se on virasto, jota vaivaa
samanlainen virkavaltaisuuden vika kuin kaikkia muitakin
neuvostovirastojamme. Porvaristo taistelee yhä meitä vas-
taan. Olemme karkottaneet paljon porvareita ulkomaille
Miljukovin suojelukseen, mutta heitä on vielä täällä monia
tuhansia, ja he käyvät sotaa meitä vastaan byrokration
kaikkien sääntöjen mukaisesti. Entä miten te, toverit, tais-
telette sitä vastaan? Te luulette, että tuo „juzhbum” y.m.
voidaan taltuttaa paljain käsin. Kun kävimme sotaa
Denikiniä vastaan, emme lähteneet sotaan paljain käsin,
vaan aseistauduimme vahvasti ja järjestimme armeijan.

Ja nyt sitten istuu oivallisia kansliavirkailijoita, jotka katsovat luokkansa intressien vaativan heitä tekemään ilkeyksiä meille ja häiritsemään työtämme, virkailijoita, jotka luulevat pelastavansa kulttuurin valmistelemalla bolshevikkien kukistumista ja jotka tuntevat kansliatyön 100 kertaa paremmin kuin me. Sillä mistäpä me sen tunteisimme? Heitä vastaan pitää sotia taiteen kaikkien sääntöjen mukaisesti sekä saattaa vastuuseen ne puoluetoverit, jotka kuljeksivat ja valittelevat tai kertovat vitsejä siitä, millaista ilkeyttä missäkin virastossa on tehty, kulkevat pitkin Moskovaa ja kertovat vitsejä byrokraattien edesottamuksista. Entä te, toverit tietoiset kommunistit, mitä olette tehneet taistellaksenne tuota kaikkea vastaan? — Olen valittanut.— Mihin virastoon olette toimittaneet tuon valituksen? Osoittautuu, ettei mihinkään, vaikka valitus olisi pitänyt lähettää sekä Kansankomissaarien Neuvostolle että Yleisvenäläiselle Toimeenpanevalle Keskuskomitealle, t.s. käyttäen hyväksi kaikkia Perustuslakimme tarjoamia oikeuksia. Tämä on sotaa, ja siinä tietysti saattaa olla joskus tappioitakin. Mutta onko missään kuultu sellaista, ettei kaikkein voitokkaimpienkin sotien kulussa olisi kohdattu tappioita? Samoin tässäkin ovat tappiot mahdollisia, mutta taistelua pitää käydä. Meillä taas ei oteta asiaa vakavasti. Entä onko virastokankeuden johdosta saatettu ketään vastaamaan oikeudessa? Ovatko kansanoikeudet langetta- neet meillä tuomioita sen johdosta, että työläisen tai talonpojan pitää käydä virastossa neljä tai viisi kertaa ja kun hän saa sitten lopulta muodollisesti oikean vastauksen, se onkin itseasiassa pilkantekoa? Tehän olette kommunisteja, miksi te ette viritä sellaisille herroille byrokraateille ansaa ja sitten vedä heitä kansanoikeuteen ja passita vankilaan sellaisesta vitkuttelusta? Montako heistä olette panneet vankilaan vitkuttelusta? Jokainen tietysti sanoo, että siinä on paljon puuhaa. Se ja se vielä saattaisi loukkaantua. Näin järkeilevät monet, mutta valituksiin ja vitsien kertomiseen heillä riittää voimia. Ja noissa vitseissä loppujen lopuksi häipyy raja vitsien ja niiden juorujen väliltä, joita julkaistaan menshevikkien ja eserrien ulkomaisissa leh- dissä. Menshevikit julistavat: „meillä on omat kirjeen- vaihtajat Moskovan kaikissa neuvostovirastoissa.” (N a u r u a.) Tuhkatiheään tapahtuu, että kaikki täällä kerrotut vitsit, varsinkin ne, joita parlamenttioppositio viljelee

puheissaan, ilmaantuvat muutaman päivän kuluttua men-shevististen aikakauslehtien palstoille. Mutta pitäähän tietää raja, pitää erottaa vakava taistelu tavallisesta ihmisten kertomasta vitsistä. Tietysti voi sattua, että kun ihmiset ovat väsyneitä, niin jokin lahjakas puhuja tuottaa kertomallaan vitsillä heille tietynlaista virkistystä. Tältä kannalta katsoen minulla omien havaintojeni perusteella ei ole mitään vastaansanomista. Mutta tähän ei saa tyytyä, pitää tehdä yhteenvedot siitä kokemuksesta, miten te olette ottaneet kiinni, kuinka monta oikeusjuttua olette vieneet päätökseen ja mihin tulokseen päässeet. Jos käymme käsiksi asiaan näin, me kestämmme tämän sodan, vaikka tämä sota on paljon vaikeampaa kuin kansalaissota.

Haluaisin sanoa vielä pari sanaa Nikolajevin kuvernementin suhteen. Nikolajevin kuvernementista tullut toveri teki täällä useita erittäin arvokkaita huomautuksia. Mutta ne ovat suurimmalta osaltaan kehittelemättömiä. Hän sanoi: „kankaat ja rauta menevät kaupaksi, mutta pomada ei mene.” Toiset sanoivat, että kankailla ei ole menekkiä. Toveri hyökkäsi säkkimiehiä vastaan: kun hänen on pakko toteuttaa kauppavapautta, hän haluaa tietää, miten niitä vastaan on taisteltava. Entiseen tapaan ei saa taistella, ja uuteen tapaan meillä on järjestetty kulkulaitoksen suojele, on annettu useita uusia dekreettejä, mutta tuloksia ei tietenkään saavuteta nopeasti. Entä missä on teidän paikallinen kokemuksenne tästä asiasta? Meillä on nyt useita dekreettejä, jotka koskevat kulkulaitoksen suojelela „sen väärältä käytöltä” eikä säkkimiehiltä. On perustettu erityisiä komissioita, Yleisvenäläisen erikoiskomission ja Kulkulaitoksen erikoiskomission erikoiskolmikoita, asiassa ovat mukana myös sotalaitos sekä Kulkulaitosten kansankomisariaatti. Entä mitä paikallisia elimiä toimii teillä? Miten ne yhtenäistävät toimintansa? Mitä tehdään niiden valitusten johdosta, että säkkimiehet ovat käyneet maanvaivaksi? Miten ne toimivat? Miten ne sietävät selaista? Tästä kaikesta pitäisi puhua. Täällä kuitenkin valitellaan: „Säkkimiehet ovat käyneet meillä maanvaivaksi.” Olemme hyväksyneet dekreettiohjeet. Ehkä ne eivät ole oikeita, ne pitää tarkastaa, mutta miten se voidaan tehdä? Me julkaisemme dekreettejä. Te tunnette ne, saavutte tänne keskustelemaan niistä ja niiden käytännöllisestä soveltamisesta. Te kerrotte, että siellä ja siellä se ja se

kululaitoskolmikko on toiminut niin ja niin. Eräissä paikoin onnistuneesti, toisissa epäonnistuneesti. Ehkä sellainen puheenvuoro ei ole niin loistelias kuin puhe elintarvikediktatuurin johdosta. Mutta ilman sitä emme voi oppia välttämään virheitä dekreettien laadintatyössä, ja se on pääasia.

Lopuksi siirryn niihin johtopäätöksiin, jotka тов. Osinski hahmotteli käsittääkseni aivan oikein ja joissa annetaan yleinen yhteenveto toiminnastamme. Osinski teki kolme johtopäätöstä. Ensimmäinen johtopäätös on „vakavasti ja pitkäksi aikaa”. Mielestäni hän on aivan oikeassa. „Vakavasti ja pitkäksi aikaa” — se on todellakin pantava korvan taa ja painettava visusti mieleen, sillä tavaksi tulleen juoruamisen ansiosta leviää huhuja, että nykyinen politiikka on politiikkaa lainausmerkeissä, t.s. politikointia, että kaikki tehdään vain tätä päivää varten. Se ei ole totta. Me otamme huomioon luokkasuhteet ja pidämme silmällä sitä, miten proletariaatin on toimittava voidakseen kaikesta huolimatta johtaa talonpoikaistoa kommunismin suuntaan. Joudutaan tietysti perääntymään, mutta siihen on suhtauduttava kaikella vakavuudella, luokkavoimien kannalta. Jos tämä katsotaan viekkaudeksi, niin se merkitsee, että jäljittellään poroporvareita, pikkuporvaristoa, joka on varsin elinkykyistä ei vain kommunistisen puolueen ulkopuolella.

Meidän on nostettava työhön yritteliäitä puolueeseen kuulumattomia työntekijöitä. Toistettakoon vielä ja vielä kerran, että kokousten, kongressien, konferenssien ja neuvottelujen luonne kommunistisessa puolueessa ja Neuvosto-Venäjällä ei sittenkään voi olla sellainen kuin se oli entiseen aikaan eikä sellainen kuin se vielä on meillä, kun vaihdetaan puheita parlamenttiopposition hengessä ja sitten kirjoitetaan päätöslauselma. Päätöslausemia meillä on kertynyt niin paljon, ettei kukaan pysty niitä lukemaan eikä edes kokoamaan yhteen. Meidän on toimittava eikä puuhailtava päätöslausemien parissa. Porvarillisessa järjestelmässä yrittäjätoiminnasta huolehtivat isännät eivätkä valtion elimet, meillä taloudellinen toiminta on meidän yhteinen asiamme. Juuri tämä politiikka kiinnostaa meitä eniten. Voidaan tietysti haukkua 999:n kerran menshevikkejä ja se pitää tehdä, mutta se on kuitenkin jo kertaamista, jota monet meistä ovat harjoittaneet jo kolmekymmentä vuotta. Ja enemmistö on siihen kyllästynyt.

Sata kertaa mielenkiintoisempi on kysymys siitä, miten sosialistisessa valtiossa voidaan vaihtaa kankalta, pomadaa y.m. viljaan, miten pitää menetellä, että saataisiin ylimääräinen puuta jauhoja puolalaisella suolalla. Puoluekokouksissa pitää keskustella tällaisesta yritteliäisyydestä, vaikka se poikkeaaakin tavallisuudesta. Koko kapitalistinen maailma on tavattoman nälkäinen. Mitä tulee suolaan, pomadaan ja pikkuesineisiin, niitä heillä on yllin kyllin, ja jos me sovellamme oikein paikallisen vaihdon ja oma-aloitteisuuden tunnusta, me voitamme ylimääräisiä viljapuutia.

Tov. Gusev antoi minulle kommunistisen tuotanto-osuuskunnan ohjesäännön luonnoksen. Luonnoksen ydin on esitetty viidennessä pykälässä, jonka mukaan osuuskunnan jäsenet pyytävät turvaamaan heille „terveet hygieeniset elintarvikeannokset”. (N a u r u a.) Koko meidän elintarvikepolitiikkamme pyrkii „terveisiin hygieenisiin elintarvikeannoksiin”. Pitää koota 240 miljoonaa puutaa viljaa verona ja 160 miljoonaa tavaravaihdon tietä, t.s. kaikkiaan 400 miljoonaa puutaa niin, että talonpoikaisto tuntisi tämän kokoamisjärjestelmän olevan taloudellisesti vakava.

Luovutusvelvollisuutta ei voitu soveltaa kauemmin. Se politiikka oli muutettava. Siinä suhteessa olemme nyt ehkä rakennustyömme vaikeimmassa vaiheessa. Jos verrataan kommunistisen puolueen koko toimintaa korkeakoulun nelivuotiseen kurssiin, niin asemamme on määriteltävissä näin: suoritamme tavallaan kolmannen vuosikurssin tutkintoja siirtyäksemme neljännelle kurssille; tutkintoja emme ole vielä läpäisseet, mutta kaikki merkit viittaavat siihen, että läpäisemme. Jos laskemme vuosikurseittain, niin ensimmäinen kurssi kesti viime vuosisadan 70-luvulta vuoteen 1903, kausi, jolloin otettiin ensi askeleet narodnaja-voljailaisuudesta, sosialidemokratiasta ja II Internationalesta bolshevismiin. Se oli ensimmäinen kurssi.

Toinen kurssi kesti vuodesta 1903 vuoteen 1917 — silloin valmistauduttiin todenteolla vallankumoukseen ja saatiin vuoden 1905 vallankumouksen ensimmäiset kokemukset. Kolmas kurssi jatkui vuodesta 1917 vuoteen 1921, neljä vuotta, jotka ovat sisältönsä puolesta rikkaammat kuin ensimmäiset 40 vuotta. Se oli erittäin asiallinen koetus, kun proletariaatti nousi valtaan, mutta ei vielä ratkaiseva koetus. Vaikka laulussamme sanotaan, että „tää on viimeinen

taisto”, on minun huomautettava, että valitettavasti se ei ole viimeinen, vaan jos halutaan olla aivan tarkkoja, niin se on yksi lähimmästä ennen viimeistä ja ratkaisevaa taistelua. Ja nyt suoritamme kolmannen vuosikurssin tutkintoja siirtyäksemme neljännelle kurssille. Niiden jälkeen meidän on käytävä menestyksellä läpi neljäs vuosikurssi: silloin meistä tulee todella voittamattomia. Me voimme voittaa taloudellisella rintamalla. Kun saavutamme voiton suhteissa talonpoikaistoon ja kokoamme tänä vuonna „terveet hygieeniset elintarvikeannokset”, se on oleva kolmannen kurssin tutkinto. Sen jälkeen kaikki suunniteltava rakennustyö tulee olemaan vakaampaa.

Tällainen on edessämme oleva tehtävä. Ja siksi haluan lopettaessani lausua vielä kerran toivomuksen, että me vaikeuksista välittämättä, huolimatta kaikista niistä vanhoista perinteistä, jotka eivät salli meidän käsitellä edustajakokouksissa, konferensseissa ja hyvissä parlamenttikokouksissa paikallisia pieniä talouselämän kysymyksiä, sanoisimme kuitenkin itsellemme: kommunisteina meidän on niitä käsiteltävä, meidän on otettava varteen paikallinen kokemus, jota on saavutettu taloudellisen työn alalla alimmassa portaassa, missä dekreettejä sovelletaan, missä niitä tarkastetaan, missä pitää korjata niissä olevat virheet, missä pitää ryhtyä toimeen niin, että täällä kokouksessa voitaisiin tehdä siitä yhteenvedot. Silloin rakennustyömme alkaa edistyä toden teolla ja varmasti. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

4

LUONNOS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI
UUDEN TALOUSPOLITIIKAN KYSYMYKSISTÄ

1. Ajankohdan poliittisena perustehtävänä on, että kaikki puolue- ja neuvostotyöntekijät omaksuvat täydellisesti uuden talouspolitiikan ja toteuttavat sitä tarkasti.

Puolue pitää tätä politiikkaa pitkäaikaisena, useiksi vuosiksi määriteltynä politiikkana ja vaatii kaikilta sen ehdottoman tarkkaa ja tunnollista noudattamista.

2. Ensi tilalle asetetaan tavaravaihto, joka on uuden talouspolitiikan perusvipusin. Kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymäkauden ajaksi ei voida luoda oikeita keskinäissuhteita proletariaatin ja talonpoikaiston välille, ei voida luoda täysin vakaata taloudellisen liiton muotoa näiden kahden luokan välille muuten kuin panemalla toimeen järjestelmällinen tavaravaihto tai tuotteiden vaihto teollisuuden ja maatalouden välillä.

Tavaravaihtoa tarvitaan muun muassa talonpoikaistalouksien kylvöalan laajentamisen ja maanviljelyn parantamisen kannustimena.

Paikallista yritteliäisyyttä ja oma-aloitteisuutta on ehdottomasti tuettava ja kehitettävä kaikin puolin.

Kuvernementit, joissa on eniten viljelijämiä, on katsottava tavaravaihtoa järjestettäessä ensivuoroisiksi kuvernementeiksi.

3. Pitäen osuuskauppajärjestöjä tavaravaihdon peruskoneistona katsotaan oikeaksi se politiikka, että Elintarvikekomissariaatin elimet solmivat sopimuksia osuuskauppajärjestöjen kanssa ja luovuttavat viimeksi mainituille tavaravaihtoon tarkoitettut varastot valtiovallan tehtävien täyttämiseksi valtion valvonnan alaisena.

Osuuskauppajärjestöille annetaan laajat mahdollisuudet suorittaa hankintoja ja kehittää kaikin puolin paikallista teollisuutta ja talouselämää yleensä.

Osuuskauppajärjestöjen luotto-operaatioiden tukeminen.

Taistelu anarkistista (t.s. kokonaan valtion valvonnan ja tarkkailun ulkopuolella tapahtuvaa) tavaravaihtoa vastaan keskittämällä se pääasiallisesti osuuskauppajärjestöjen käsiin, asettamatta mitään esteitä oikeassa järjestyksessä tapahtuvalle vapaalle kaupalle.

Markkinatutkimukset.

4. On tuettava pieniä ja keskikokoisia (yksityisiä sekä osuustoiminnallisia) tuotantolaitoksia, jotka enimmäkseen tulevat toimeen ilman valtion varastoista saatavia raaka- ja polttoaineita sekä elintarvikkeita.

Sallitaan valtion tuotantolaitosten vuokraaminen yksityisille, osuuskunnille, arteileille ja yhtymille. Paikallisten talouselinten oikeus solmia tällaisia sopimuksia ilman ylempien elinten lupaa. Pakollinen ilmoitus Työ- ja Puolustusneuvostolle kustakin sellaisesta tapauksesta.

5. Suurteollisuuden tuotanto-ohjelmien tarkistus (tietyltä osaltaan) yleisten kulutustavarain ja talonpoikaistaloudessa tarvittavien käyttöesineiden tuotannon lisäämistä silmälläpitäen.

On laajennettava jokaisen suuren tuotantolaitoksen itsenäisyyttä ja aloitevapautta rahavarojen ja materiaaliresursien käytön alalla. Vastaava seikkaperäinen päätös esitettävä Kansankomissaarien Neuvoston vahvistettavaksi.

6. Luontoispalkintajärjestelmän kehittäminen ja kollektiivisen elintarvikevarustelun järjestäminen kokeilumielessä.

Entistä oikeamman järjestyksen aikaansaaminen elintarvikkeiden jakelussa työn tuottavuuden kohottamista silmälläpitäen.

7. Pitää säilyttää koneisto elintarvikeveron perimiseksi nopeasti, täydellisesti ja kaikkialla sekä lujittaa sitä. Elintarvikehankintaelimille on turvattava tässä tarkoituksessa välttämätön puoluearvovallan tuki. Elintarvikehankintakoneiston keskitys on säilytettävä ja voimistettava sitä.

8. Kaikki edellämainitut toimenpiteet on suunnattava kuluvan vuoden iskutehtävän täyttämiseen: vähintään 400.000.000 puudan suuruisen viljavaraston kokoamiseen

suurteollisuuden jälleenrakentamisen ja sähköistämissuunnitelman toteuttamisen perustaksi.

9. Työ- ja Puolustusneuvoston evästysluonnos hyväksytään periaatteessa ja annetaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puolueryhmän tehtäväksi saattaa se lain muotoon.

Puolueen ehdottomana ja ensivuoroisena tehtävänä on saada aikaan, että mainittua evästystä yleensä noudatetaan tiukasti ja varsinkin siinä, mikä koskee puolueeseen kuulumattomien nostamista toimiin ja heidän saamistaan mukaan työhön.

10. On säädettävä, että keskusvirastot joutuvat erikoinen vastaamaan paikallisen oma-aloitteisuuden jarrutuksesta ja riittämättömästä tukemisesta. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puolueryhmän tehtäväksi annetaan laatia siitä vastaava päätös ja esittää se hyväksyttäväksi lähimmällä istuntokaudella.

11. Konferenssi velvoittaa Keskuskomitean ja kaikki puoluejärjestöt voimistamaan järjestelmällisesti agitaatiota ja propagandaa sekä suorittamaan puoluevoimien vastaavan uudelleensijoittelun, jotta kaikki edelläesitetyt tehtävät voitaisiin selvittää täydelleen ja suorittaa suunnitelman mukaisesti.

12. Puolueen ehdottomasti tärkeimmäksi tehtäväksi asetetaan eri paikkakunnilla ja keskuksessa taloudellisen rakennustyön alalla saadun käytännön kokemuksen huolellinen ja kaikinpuolinen valaiseminen ja tutkiminen niin lehdistössä kuin myös ammattiliittojen, neuvosto- ja puoluejärjestöjen kokouksissa, konferensseissa, edustajakokouksissa j.n.e.

*Julkaistaan
ensi kerran kokonaisuudessaan
V. I. Leninin korjaaman
oikaisuvedoksen mukaan*

5

PUHE KONFERENSSIN PÄÄTTÄJÄISTILAISUUDESSA
TOUKOKUUN 28 pnä

Toverit, voin luullakseni rajoittaa aivan lyhyeen puheeseen. Kuten tiedätte, me kutsuimme tämän konferenssin koolle kiireellisessä järjestyksessä, ja päätavoitteenamme oli saada aikaan täysi selvyys talouspolitiikan suhteen keskuksen ja paikallisten elinten välille, puolueytyöntekijäin ja kaikkien neuvostotyöntekijäin välille. Olen sitä mieltä, että konferenssi on ehdottomasti ratkaissut tämän tehtävän. Täällä toverit totesivat useaan otteeseen тов. Osinkin ilmaiseen aivan oikein erittäin monien ja luultavasti jopa useimpien paikallisten puolueytyöntekijäin mielipiteen lausussaan, että on hälvennettävä kaikki epäilykset sen suhteen, että puolue pitää X edustajakokouksensa viitoittamaa ja myöhemmin dekreeteillä ja päätöksillä vahvistettua politiikkaa ehdottomasti politiikkana, jota tullaan harjoittamaan vakavasti ja pitkään. Tämän konferenssi on ilmaissutkin täysin päättäväisesti ja lisännyt koko joukon pykälää. Kun toverit palaavat kotipaikkakunnilleen, ei jää mitään väärän tulkinnan mahdollisuuksia. Viitoittaessamme politiikkaa moniksi vuosiksi eteenpäin emme tietysti unohda hetkeksikään sitä, että kansainvälinen vallankumous, sen kehityksen vauhti ja edellytykset voivat muuttaa kaiken. Nykyinen maailmantilanne on sellainen, että siinä on syntynyt eräänlainen, vaikkakin tilapäinen ja epävakaa, mutta silti tasapaino; senlaatuinen tasapaino, että imperialistiset suurvallat ovat vihamielisyystään ja Neuvosto-Venäjäan kohdistuvasta hyökkäyshalustaan huolimatta luopuneet hyökkäysaikeista, sillä kapitalistisen maailman lahoamisprosessi kehittyy progressiivisesti, yhtenäisyys heikkenee heikkenemistään ja väkiluvultaan yli miljardiin

nousevien sorrettujen siirtomaakansojen voima kasvaa vuosi vuodelta, kuukausi kuukaudelta, jopa viikko viikolta. Tässä suhteessa emme kuitenkaan voi ryhtyä ennusteilemaan. Nyt me vaikutamme kansainväliseen vallankumoukseen pääasiallisesti talouspolitiikallamme. Kaikki katsovat Venäjän Neuvostotasavaltaan, kaikki työtätekevät maailman kaikissa maissa ilman mitään poikkeusta ja ilman mitään lioittelua. Se on saavutettu. Kapitalistit eivät voi sivuuttaa vaitiololla eivätkä salata mitään, siksi he etsivät innokkaimmin meidän taloudellisia erehdyksiämme ja heikkouksiämme. Taistelu on siirtynyt tälle alalle maailman mitassa. Jos ratkaisemme tämän tehtävän, niin silloin voitamme kansainvälisessä mitassa varmasti ja lopullisesti. Siksi taloudellisen rakennustyön kysymykset saavat meillä aivan poikkeuksellisen merkityksen. Tällä rintamalla meidän on saavutettava voitto hitaalla, vähitellen tapahtuvalla — nopeasti emme voi — mutta järkkymättömällä nousulla ja eteenpäinmenolla. Ja minusta tuntuu, että konferenssimme työn tuloksena olemme tuon tavoitteen ehdottomasti ja joka tapauksessa saavuttaneet. (Suosio-
osoituksia.)

*Julkaistu kesäkuun 2 p:nä 1921
„Pravda” lehdessä 119. numerossa*

*Julkaistaan
„Pravda” lehdessä tekstin
mukaan*